

Mgr Anna Piotrowska*

**SPECYFIKA SPRAWOZDAWCZOŚCI SPÓŁEK
GIEŁDOWYCH NA PRZYKŁADZIE SPÓŁEK SEKTORA
ENERGETYCZNEGO**

**CHARACTER OF LISTED COMPANIES REPORTING BASED ON THE
EXAMPLE OF THE COMPANIES OF ENERGY SECTOR**

Abstract

The article deals with the reporting of companies listed on the stock exchange. As the result of changes in regulations, public interest entities are increasingly obliged to disclose information regarding environmental protection, employment and social issues. The purpose of the study is to demonstrate, that the issues playing significant role in the evaluation of the entity's condition and prospects for its development are addressed not only within the scope of the financial statement, but also outside it. The data included in annual reports of biggest companies operating in Polish energy sector were analysed. The analysis of the mandatory regulations of accounting and case study method were used to prepare the article.

Keywords: enterprise reporting, non-financial information, corporate social responsibility

JEL classification: M4, M14

---

* Doktorantka, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Wydział Finansów i Prawa,
anna.d.piotrowska@wp.pl.

Wprowadzenie

Spółki giełdowe, jako emitenci papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym państwa Unii Europejskiej, należą – obok banków krajowych, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, zakładów ubezpieczeń i pozostałych instytucji finansowych – do jednostek zainteresowania publicznego¹. Szeroki zakres działalności, funkcjonowanie na arenie międzynarodowej, przynależność do grup kapitałowych stawia przed tymi podmiotami wyzwanie odpowiedzialnego informowania o rezultatach swojej działalności. Treść publikowanych raportów stanowi przedmiot zainteresowania wielu odbiorców: inwestorów, kredytodawców, kontrahentów, pracowników, klientów, rządów i agend rządowych, a także szeroko rozumianej opinii publicznej².

R. Kamiński wskazuje, że obecny model sprawozdawczości finansowej zmierza ku zwiększeniu rangi rzetelnych informacji dotyczących pozafinansowej działalności podmiotów gospodarczych³. B. Kryk zwraca uwagę na trudności, jakie napotyka rachunkowość zarządcza ukierunkowana na ochronę środowiska: ograniczenia dotyczące przepływu informacji środowiskowych między działami księgowymi a kadrą zarządzającą, niechęć do zmian, niedostrzeganie wagi ochrony środowiska w podejmowaniu decyzji inwestycyjnych (np. szacunków wysokości opłat ekologicznych i racjonalnego wykorzystania zasobów środowiskowych)⁴. E. Śnieżek rozróżnia trzy modele raportowania spraw społecznych, wyodrębnione ze względu na stopień powiązania koncepcji CSR z rachunkowością:

- 1) prezentowanie informacji dotyczących CSR w sposób niezależny od rachunkowości finansowej,
- 2) kompleksowe uwzględnienie w wyniku finansowym jednostki rezultatów działalności w obszarze zrównoważonego rozwoju,
- 3) zastąpienie sprawozdawczości finansowej kompleksowym raportem ukazującym koszty oraz korzyści w obszarze CSR na potrzeby oceny wyników funkcjonowania jednostki z perspektywy wszystkich interesariuszy⁵.

Dotychczas najczęściej wykorzystywane było pierwsze rozwiązanie, jednak najnowszym podejściem do sprawozdawczości korporacyjnej jest tzw.

¹ Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz.U. z 2009 r. Nr 77, poz. 649) – art. 2 ust. 4.

² I. Olchowicz, A. Tłaczała, *Sprawozdawczość finansowa według Krajowych i Międzynarodowych Standardów*, Difin, Warszawa 2015, s. 25.

³ R. Kamiński, *Sprawozdawczość finansowa przedsiębiorstwa w regulacjach polskich i międzynarodowych*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2015, s. 119.

⁴ B. Kryk, *Rachunkowość zarządcza ukierunkowana na ochronę środowiska jako przejaw społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw*, „Nauki o Finansach” 2014, nr 1(18), s. 72.

⁵ E. Śnieżek, *Společnie odpowiedzialne przedsiębiorstwo przyszłości w kontekście ponadczasowych przemyśleń Profesor Elżbiety Burzym*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2014, nr 76(132), s. 84.

sprawozdawczość zintegrowana. Istota raportu zintegrowanego leży w połączeniu informacji przedstawianych dotąd w osobnych dokumentach (sprawozdaniu finansowym, sprawozdaniu zarządu, raporcie CSR, raporcie o stosowaniu ładu korporacyjnego) w spójną całość. Oczekuje się, iż powinno ono prowadzić do utworzenia nowego jakościowo opracowania prezentującego powiązania między strategią, systemem zarządzania, wynikami finansowymi, a także uwarunkowaniami społecznymi i środowiskowymi działalności przedsiębiorstwa⁶.

Celem opracowania jest wykazanie, że informacje istotne dla oceny sytuacji finansowej przedsiębiorstwa ujawniane są nie tylko w sprawozdaniu finansowym, lecz również poza jego obrębem. Do zrealizowania tak określonego celu artykułu przeprowadzone zostały: analiza obowiązujących przepisów prawa krajowego i unijnego z zakresu rachunkowości oraz analiza porównawcza treści raportów rocznych i raportów z zakresu zrównoważonego rozwoju wybranych spółek działających w polskim sektorze energetycznym.

Obowiązki informacyjne spółek giełdowych

Spółki publiczne zobligowane są udostępniać jednocześnie Komisji Nadzoru Finansowego, Giełdzie Papierów Wartościowych SA, jak również do publicznej wiadomości dane o charakterze poufnym oraz informacje bieżące i okresowe⁷. W ramach wymogów opracowanych dla spółek giełdowych określono zasady prawidłowej komunikacji z inwestorami, natomiast ich naruszenie wymaga poinformowania rynku wraz z uzasadnieniem. Obowiązek przekazywania powyższych informacji powstaje w momencie starania się o dopuszczenie akcji do obrotu na rynku regulowanym, natomiast ustaje w momencie wycofania akcji danej spółki z obrotu. Informacje trafiają do zainteresowanych podmiotów przy wykorzystaniu Elektronicznego Systemu Przekazywania Informacji (ESPI).

Warto nadmienić, że do niedawna emitenci papierów wartościowych byli zobowiązani udostępniać również dane o charakterze poufnym (informacje bezpośrednio lub pośrednio dotyczące jednego bądź kilku instrumentów finansowych, które nie trafiły wcześniej do wiadomości inwestorów, a w przypadku ich ujaw-

---

⁶ B. Bek-Gaik, B. Rymkiewicz, *Sprawozdawczość zintegrowana w spółkach giełdowych*, [w:] B. Micherda (red.), *Sprawozdawczość i rewizja finansowa. Uwarunkowania ekonomiczne, społeczne i regulacyjne*, Wydawnictwo UEK, Kraków 2015, s. 60.

⁷ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2005 r. Nr. 184, poz. 1539 z późn. zm.) – art. 56 ust. 1.

nienia mogły istotnie wpłynąć na cenę tych instrumentów⁸). Obowiązek ten uchylono w 2016 roku⁹.

Częstotliwość, formę publikacji i zawartość informacyjną raportów okresowych spółek giełdowych reguluje rozdział 4 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie informacji bieżących i okresowych. Spółki notowane na rynku regulowanym są zobowiązane do publikacji następujących raportów okresowych: kwartalnych, półrocznych oraz rocznych. Ponadto emitenci będący jednostką dominującą powinni przekazywać skonsolidowane raporty: kwartalne, półroczne oraz roczne – z wyjątkiem sytuacji, gdy odrębne przepisy wykluczają ten obowiązek¹⁰.

Zdecydowanie najważniejszym dokumentem dostarczającym interesariuszom danych na temat działalności spółki publicznej w roku sprawozdawczym jest raport roczny składający się z następujących części:

- 1) pisma prezesa zarządu lub osoby zarządzającej, prezentującego najistotniejsze dokonania jednostki w danym roku obrotowym oraz perspektywy rozwoju działalności na kolejny rok obrotowy;
- 2) wybranych danych finansowych za bieżący i poprzedni rok obrotowy (przeliczonych na euro);
- 3) rocznego sprawozdania finansowego sporządzonego według obowiązujących zasad rachunkowości i poddanego badaniu przez biegłego rewidenta;
- 4) sprawozdania z działalności emitenta (opisującego działalność jednostki w okresie sprawozdawczym i zasady sporządzania rocznego sprawozdania finansowego);
- 5) oświadczenia zarządu lub osoby zarządzającej;
- 6) opinii oraz raportu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych o rocznym sprawozdaniu finansowym, a także o rocznym sprawozdaniu z działalności spółki.

Banki, a także jednostki będące emitentami papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu i sporządzające skonsolidowane sprawozdania finansowe, zobowiązane są do stosowania Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej przy sporządzaniu sprawozdań finansowych¹¹.

---

⁸ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2005 r. Nr 183, poz. 1538) – art. 54 ust. 1.

⁹ Obwieszczenie Marszałka Sejmu RP z dnia 15 września 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1639).

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. z 2009 r. Nr 33, poz. 259 z późn. zm) – § 82.1 (dalej: rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych).

¹¹ W. Gabrusewicz, P. Gabrusewicz, *Roczne sprawozdanie finansowe przedsiębiorstwa*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2015, s. 20.

Kompletne roczne sprawozdanie finansowe składa się z: bilansu, rachunku zysków i strat, informacji dodatkowej, zestawienia zmian na kapitale własnym oraz rachunku przepływów pieniężnych¹².

Jak wspomniano powyżej, spółki kapitałowe w Polsce (w tym emitenci papierów wartościowych) zobligowane są również do sporządzania sprawozdania z działalności jednostki, które zawiera dane o jej stanie majątkowym oraz sytuacji finansowej, uzyskiwane efekty działalności i czynniki ryzyka wraz z opisem potencjalnych zagrożeń¹³. Sprawozdanie z działalności jednostki, której papiery wartościowe dopuszczono do obrotu na rynku Europejskiego Obszaru Gospodarczego, zawiera również oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego¹⁴.

W 2010 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości¹⁵ opublikowała dokument pt. *Praktyczne stanowisko – komentarz zarządu*, w którym zawarto wytyczne dotyczące sporządzania sprawozdania z działalności jednostki. Podkreślono w nim perspektywną rolę tej części raportu rocznego: komentarz zarządu spółki ma dostarczać informacji zintegrowanych ze sprawozdaniem finansowym, dotyczących tego, co się wydarzyło, dlaczego i jakie będą tego skutki w przyszłości¹⁶.

Istotne znaczenie w kwestii publikacji informacji o spółkach giełdowych ma również dyrektywa 2014/965/UE w sprawie ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre jednostki oraz grupy¹⁷. Dyrektywa ta podlegała implementacji do 6 grudnia 2016 roku, natomiast jej przepisy powinny znaleźć zastosowanie w roku obrotowym rozpoczynającym się 1 stycznia 2017 roku bądź w ciągu roku kalendarzowego 2017. Unia Europejska, przyjmując dyrektywę 2014/95/UE, kierowała się zwiększeniem transparentności informacji społecznych i środowiskowych w obszarze społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw oraz poprawy ich spójności i porównywalności. Zgodnie z nią jednostki zainteresowania publicznego:

---

¹² Międzynarodowy Standard Rachunkowości nr 1. *Prezentacja sprawozdań finansowych* – §8 (Rozporządzenie Komisji (WE) nr 172/2003 z dn. 29.09.2003 r., przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady), za: Ministerstwo Finansów, www.mf.gov.pl (dostęp: 30.05.2017); Ustawa z dnia 24 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 1994 r. Nr. 121, poz. 591 z późn. zm.) – art. 45 (dalej: ustawa o rachunkowości).

¹³ Szerzej o zakresie tego sprawozdania: art. 49.2 ustawy o rachunkowości oraz art. 95.5 rozporządzenia w sprawie informacji bieżących i okresowych.

¹⁴ *Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016*, https://static.gpw.pl/pub/files/PDF/RG/DPSN2016__GPW.pdf (dostęp: 21.10.2016).

¹⁵ International Accounting Standards Board – IASB.

¹⁶ J. Krasodomska, K. Jonas, *Raport roczny jako źródło informacji o wynikach działalności instytucji finansowej*, CeDeWu Sp. z o.o., Warszawa 2016, s. 70.

¹⁷ Dyrektywa PE i Rady 2014/95/EU z dnia 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy (OJ L 330, 15.11.2014).

- 1) które zatrudniają ponad 500 osób,
- 2) których suma aktywów bilansu wynosi powyżej 85 mln zł lub przychody netto ze sprzedaży ponad 170 mln zł,
- 3) muszą publikować w sprawozdaniu z działalności jednostki dane z zakresu kwestii środowiskowych, spraw społecznych oraz pracowniczych, przeciwdziałania korupcji, poszanowania praw człowieka oraz informacje na temat polityki różnorodności składu organów jednostki.

Implementacja dyrektywy dotyczącej rocznych sprawozdań finansowych (dyrektywa PE i Rady 2013/34/UE)¹⁸ oraz nowelizacja ustawy o rachunkowości¹⁹ nałożyły na niektóre podmioty obowiązek sporządzania sprawozdania z płatności na rzecz administracji publicznej. Według tych przepisów, począwszy od 2016 roku, podmioty funkcjonujące w przemyśle wydobywczym lub przy eksploatacji lasów pierwotnych, jeśli spełniają warunki określone w ustawie²⁰, zobligowane są sporządzić wraz z raportem rocznym sprawozdanie z płatności na rzecz administracji publicznej. Sprawozdanie ma ułatwić rządowi krajów bogatych w zasoby naturalne wdrażanie międzynarodowej Inicjatywy Przejrzystości w Branżach Wydobywczych (EITI)²¹ oraz rozliczanie się przed obywatelami z płatności otrzymywanych przez jednostki przemysłu wydobywczego oraz eksploatujące lasy.

Porównanie raportów rocznych wybranych spółek sektora energetycznego

Za przedmiot analizy posłużyły raporty roczne, sprawozdania finansowe oraz raporty CSR, raporty zintegrowane i sprawozdania z płatności na rzecz administracji publicznej publikowane przez największe spółki polskiego sektora energetycznego: GK PGE Polska Grupa Energetyczna SA, GK Tauron Polska Energia SA, GK Enea SA oraz GK Energa SA.

Tabela 1 zawiera podsumowanie wyników analizy. Dla każdego podmiotu przedstawiono: obszar działalności, datę wejścia na giełdę, strukturę akcjonariatu i poziom zatrudnienia oraz zysk netto i poziom produkcji oraz dystrybucji energii za rok 2016. Największą spośród analizowanych spółek jest PGE (produkcja

¹⁸ Dyrektywa PE i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182, 29.06.2013) – rozdz. 10.

¹⁹ Ustawa o rachunkowości – art. 55–56.

²⁰ Szczegółowe warunki: ustawa o rachunkowości – 63e–63g.

²¹ EITI (Extractive Industry Transparency Initiative) – ogólnosiwiatowa norma promująca przejrzystość dochodów w państwach bogatych w zasoby, która wymaga od przedsiębiorstw publikacji opłat na rzecz rządów, <https://eiti.org/standard/overview> (dostęp: 31.05.2017).

energii elektrycznej, wielkość zatrudnienia, odnotowany wynik finansowy), największym dystrybutorem energii elektrycznej w Polsce jest Tauron, drugie miejsce zajmuje PGE, trzecie Energa, czwarte Enea²².

Tabela 1. Zestawienie największych spółek sektora energetycznego w Polsce

Spółka	PGE	Tauron	Enea	Energa
Data debiutu giełdowego	6.11.2009	30.06.2010	17.11.2008	11.12.2013
Akcjonariat (stan na 31.12.2016)	Skarb Państwa (dalej – SP) 57,4% Pozostali 42,6%	SP 30,0% KGHM 10,4% NN OFE 5,1% Pozostali 54,5%	SP 51,5% PZU TFI 5,2% Pozostali 43,3%	SP 51,5% Pozostali 48,5%
Zysk netto (dane za 2016 r.)	2566 mln zł	370 mln zł	848 mln zł	147 mln zł
Liczba pracowników (etaty) 2016 r.	38 471	25 542	14 887	8 615
Produkcja energii [TWh] za 2016 r.*	53,7	16,8	13,5	3,9
Dystrybucja energii [TWh] za 2016 r.	34,3	49,7	18,7	21,7
Początek stosowania MSSF	2007 r.	b.d.	2005 r.	2010 r.
Początek publikacji raportu CSR	2015 r.**	2011 r.	2011 r.***	2011 r.
Raport zintegrowany	2015 r.	2015 r.	–	–
Skonsolidowane sprawozdanie z płatności na rzecz administracji	2016 r.	2016 r.	2016 r.	–

* Grupa Tauron oraz Grupa Energa podają dane produkcji energii brutto.

** Grupa PGE opublikowała Raport Społeczny za lata 2013–2014, natomiast za rok 2015 pierwszy Raport Zintegrowany Grupy PGE.

*** Grupa Enea opublikowała ponadto Blisko społeczności. Przegląd zaangażowania społecznego Enea SA w latach 2007–2009.

Źródło: opracowanie własne na podstawie skonsolidowanych raportów rocznych spółek PGE, Tauron, Enea, Energa²³

Wejście na giełdę poszczególnych spółek wymusiło zastosowanie MSSF UE przy sporządzaniu sprawozdań finansowych. Dla spółki PGE pierwszym sprawozdaniem zawierającym stwierdzenie o zgodności z MSSF było skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2007, a datą przejścia na stosowanie standardów MSSF był 1 stycznia 2006 roku²⁴. Wszystkie dostępne sprawozdania Grupy Tau-

²² Skonsolidowany Raport Roczny GK Tauron za rok 2016, s. 48.

²³ www.enea.pl, www.energa.pl, www.gkpge.pl, www.tauron.pl (dostęp: 30.05.2017).

²⁴ Skonsolidowane sprawozdanie finansowe PGE za rok 2008, s. 26.

ron (od 2010 r.) były sporządzane zgodnie z MSSF. Według archiwalnych danych Grupy Enea spółka ta publikuje raporty zgodne z MSSF od 2005 roku²⁵. Najpóźniej sprawozdania zgodne z MSSF zaczęła publikować Energa (2010 r.), ale jednostka ta również najpóźniej weszła na giełdę (2013 r.).

Wszystkie analizowane spółki składają oświadczenia o zastosowaniu ładu korporacyjnego, jednocześnie zastrzegając niestosowanie niektórych zasad. Zasadą najczęściej niestosowaną przez badane spółki była rekomendacja dotycząca transmisji obrad WZA drogą elektroniczną (nie stosuje jej żadna z analizowanych spółek) oraz zasada powiązania polityki wynagrodzeń członków kadry zarządzającej z długoterminową sytuacją finansową²⁶.

Ciekawym aspektem sprawozdawczości spółek jest raportowanie na temat społecznej odpowiedzialności biznesu. Tabela 2 zawiera porównanie raportów dotyczących zagadnień społecznej odpowiedzialności biznesu i zrównoważonego rozwoju, opublikowanych przez największe spółki energetyczne za rok obrotowy 2015.

Tabela 2. Porównanie raportów z zakresu CSR za rok 2015

Raporty CSR	PGE	Tauron	Enea	Energa
Stopień powiązania idei odpowiedzialnego biznesu z rachunkowością	Zintegrowane raportowanie kwestii finansowych i niefinansowych	Odrębny raport CSR, oprócz niego publikacja raportu zintegrowanego	Odrębny raport CSR; po szczegółowe wyniki finansowe odsyła do raportu rocznego	Odrębny raport CSR – podane nieliczne dane finansowe
Tytuł raportu	<i>PGE 2015. Raport Zintegrowany</i>	<i>Tauron 2015. Raport Zrównoważonego Rozwoju</i>	<i>Raport Zrównoważonego Rozwoju Grupy Enea 2015</i>	<i>Nasza Odpowiedzialność 2015</i>
Liczba stron	brak wersji pdf	188	82	89
Wytyczne i standardy				
Informacje finansowe	MSSF	MSSF	MSSF	MSSF
Informacje niefinansowe	GRI G4 (Core) oraz IIRC*	GRI** G4 (Core)	GRI G4 (Core)	GRI G4.0
Weryfikacja zewnętrzna (dane finansowe/dane niefinansowe)	Tak/Brak danych (KPMG Audyt Sp. z o.o./Brak danych)	Tak/Tak (Deloitte Polska Sp. z o.o./Bureau Veritas Polska Sp. z o.o.)	Tak/Nie (KPMG Audyt Sp. z o.o./Weryfikacja wewnętrzna)	Tak/Tak (PWC Sp. z o.o./Deloitte Polska Sp. z o.o.)
Ocena treści raportów				

²⁵ Skonsolidowane sprawozdanie finansowe ENEA za rok 2005, s. 12.

²⁶ Oświadczenia o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego grup PGE, Tauron, Enea, Energa.

Raporty CSR	PGE	Tauron	Enea	Energa
Zawartość raportów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nasza Grupa 2. Rynek energii (otoczenie rynkowe, zaangażowanie w surowce, uprawnienia do emisji CO₂) 3. Władze spółki (ład korporacyjny, Kodeks Etyki) 4. Model biznesowy i działalność (segmenty działalności) 5. Ryzyko i szanse 6. Strategia 7. Kapitały (finansowy, produkcyjny, ludzki, naturalny) 8. Sprawy finansowe 9. O naszym raporcie 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Start 2. Tauron pod mikroskopem (misja i wizja, interesariusze, energia w pakiecie z etyką) 3. Strategia CSR (zestawienie osiągnięć) 4. Bezpieczeństwo energetyczne (stabilność dostaw, inwestycje w jakość) 5. Zorientowanie na klienta 6. Zaangażowanie pracowników 7. Ochrona środowiska 8. My i nasze otoczenie 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Grupa Enea: (wizja i strategia, standardy etyczne, inwestycje, wyniki finansowe) 2. Interesariusze (łańcuch dostaw, mapa interesariuszy) 3. Klienci 4. Pracownicy (zatrudnienie, zdrowie i bezpieczeństwo, wsparcie i benefity) 5. Społeczeństwo (wolontariat, inwestycje społeczne) 6. Środowisko (energia, emisje, woda i surowce, OZE) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Energa (profil firmy) 2. Relacje z klientami (jakość obsługi, opinie) 3. Ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko (cele środowiskowe, produkcja z OZE, inwestycje) 4. Rozwój działalności dystrybucyjnej 5. Energa – odpowiedzialny pracodawca 6. Dbalność o społeczność lokalne
Mocne strony raportu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jasny opis modelu biznesowego działalności z powiązaniem mierników finansowych w poszczególnych segmentach 2. W raporcie zawarto wiele danych ilościowych (wyniki operacyjne, dane dotyczące gospodarki odpadami czy emisją CO₂, które jednak nie dominują nad informacjami z zakresu CSR) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoki poziom interaktywności 2. Szczegółowe rozliczenie z celów osiągniętych w roku obrotowym w poszczególnych obszarach (ochrona środowiska, pewność dostaw energii, wzrost wykorzystania OZE, partnerstwo z ośrodkami naukowymi, współpraca ze społecznościami lokalnymi) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ekspozycja działań inwestycyjnych nt. instalacji odsiarczania spalin oraz odzotowania spalin 2. Dużo informacji na temat tworzenia relacji z otoczeniem (klienci, społeczność lokalne) 3. Realizacja polityki HR, np. promocja kultury dzielenia się wiedzą, brak sporów zbiorowych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Duży nacisk na zagadnienia rynkowe (bezpieczeństwo dostaw, budowanie relacji z klientem: próba pokazania mierników ilościowych w zakresie kontaktu z klientami) 2. Ujawnienie informacji liczbowych nt. bezpośredniej emisji gazów cieplarnianych 3. Ukazanie działalności według lokalizacji

Raporty CSR	PGE	Tauron	Enea	Energa
Słabe strony raportu	1. Brak audytu zewnętrznego 2. Brak wersji pdf	1. Obszerny raport	1. Słabe powiązanie z wynikami finansowymi 2. Mała liczba mierników 3. Uboga forma prezentacji	1. Mało odniesień do wyników finansowych w poszczególnych segmentach 2. Nieatrakcyjna forma prezentacji

* International Integrated Reporting Council.

** Global Reporting Initiative.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów CSR i raportów zintegrowanych grup: PGE, Tauron, Enea, Energa za rok 2015.

Wszystkie analizowane raporty CSR posiadają tabele GRI z podziałem na wskaźniki informujące o stopniu raportowania konkretnych zagadnień zawartych w dokumentach. Raporty społeczne analizowanych spółek są zróżnicowane pod względem formy i treści. PGE nie publikowała wcześniej raportów dotyczących zrównoważonego rozwoju (jedynie *Raport Społeczny za lata 2013–2014*), natomiast za rok 2015 sporządziła raport zintegrowany zgodny nie tylko z wytycznymi GRI, ale także ze standardem IIRC. Tauron opublikował za rok 2015 zarówno szeroki raport dotyczący zrównoważonego rozwoju, jak i pierwszy raport zintegrowany. W przypadku Grupy Tauron publikacje wyróżniają się licznymi narzędziami interaktywnymi umożliwiającymi przystępny podgląd danych finansowych oraz niefinansowych. Zostały one docenione już w poprzednich latach (wyróżnienie w konkursie Raport Społeczny 2014). W przypadku Grupy Enea potrzebę publikacji danych z zakresu CSR dostrzegano już w 2010 roku, czego wyrazem była publikacja dokumentu pt. *Przegląd zaangażowania społecznego Enea SA w latach 2007–2009*. Od 2011 roku raporty CSR są publikowane przez Grupę Enea co roku (w latach 2011–2013 określane mianem raportu społecznej odpowiedzialności biznesu, w latach 2014–2015 nazywane raportami zrównoważonego rozwoju). Enea nie poddała raportu CSR weryfikacji zewnętrznej.

Zauważalne jest, że każda spółka eksponuje wyraźniej dobrane przez siebie zagadnienia. PGE dokładnie opisuje model biznesowy działalności, z nawiązaniem do mierników finansowych w poszczególnych segmentach. Tauron wyszczególnia inwestycje związane ze zwiększeniem dostępu do energii, rzetelnie rozlicza się z celów postawionych sobie w obszarach CSR rok wcześniej. Raport Grupy Tauron zdecydowanie wyróżnia się na tle innych bardzo wysokim poziomem interaktywności. Enea wiele miejsca poświęca tworzeniu odpowiedzialnych relacji z interesariuszami (pracownikami, dostawcami, klientami), a także inwestycjom na rzecz ochrony środowiska. Energa²⁷ kładzie przesadny nacisk na standardy obsługi klienta (duża liczba wskaźników dotyczących wykorzystania kanałów ko-

²⁷ Raporty CSR Tauronu i Energi prezentują matrycę istotności poruszonych zagadnień.

munikacji z klientem, rozpatrywania reklamacji), a także ujawnia konkretne dane liczbowe na temat bezpośredniej emisji gazów cieplarnianych, wagi odpadów, objętości ścieków. W tym przypadku brakuje jednak silniejszego odniesienia działalności spółki do wyników finansowych.

Jako uzupełnienie warto dodać, że spośród analizowanych spółek skonsolidowane sprawozdanie z płatności na rzecz administracji publicznej za rok 2016 sporządziły PGE, Tauron oraz Enea²⁸. Dokumenty zawierają zestawienia płatności pogrupowane według: szczebli administracji publicznej, tytułów płatności (np. tantiemy, dywidendy, opłaty koncesyjne, opłaty licencyjne i dzierżawne) oraz według poszczególnych projektów. Podział płatności w przekroju na projekty zaprezentowały PGE oraz Tauron. Enea stosunkowo dużo miejsca poświęciła charakterystyce jedyne projektu (LW Bogdanka), w ramach którego prowadzi działalność wydobywczą. Grupa Energa nie sporządziła tego rodzaju sprawozdania, ponieważ w roku 2016 nie prowadziła działalności wydobywczej.

Podsumowanie i wnioski

W praktyce gospodarczej zauważalny jest wyraźny wzrost części składowych oraz zawartości informacyjnej raportów rocznych. Obowiązki informacyjne spółek giełdowych reguluje szereg aktów prawa unijnego i krajowego przywołanych w niniejszej pracy. Analiza raportów rocznych największych spółek sektora energetycznego pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- 1) od 2011 roku występuje regularne raportowanie w obszarze zrównoważonego rozwoju (Tauron, Enea, Energa), natomiast za rok 2015 sporządzono pierwsze raporty zintegrowane (PGE, Tauron);
- 2) spółki sektora energetycznego przestrzegają zasady „stosuj lub wyjaśnij” – gdy nie stosują którejs z zasad ładu korporacyjnego publikowanych przez GPW, uzasadniają, co leży u podstaw takiej decyzji;
- 3) w raportach z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu można zaobserwować wzrost powiązania danych niefinansowych z danymi finansowymi;
- 4) spółki mające większe doświadczenie w publikacji raportów CSR poddają je audytowi zewnętrznemu (wzrost wiarygodności informacji pozafinansowych);

---

²⁸ <https://www.gkpge.pl/relacje-inwestorskie/Dane-finansowe/2016#tab-Q4> (dostęp: 27.05.2017); https://grupa.tauron.pl/tauron/relacje-inwestorskie/raporty-okresowe/Strony/raporty-okresowe.aspx#okresowe_2016; https://ir.enea.pl/pl/releases/3612?from_y=2017 (dostęp: 27.05.2017).

5) model sprawozdawczości zintegrowanej wśród analizowanych spółek jest nowym zjawiskiem, w fazie rozwoju i doskonalenia, ale aplikowane rozwiązania zyskują uznanie wśród odbiorców²⁹.

Zmiany wprowadzane w ostatnich latach w zakresie sprawozdawczości mają na celu integrację aspektów finansowych i pozafinansowych działalności przedsiębiorstwa. Koncepcja sprawozdawczości zintegrowanej jest słuszna z punktu widzenia interesariuszy (szczególnie inwestorów), ale z perspektywy przedsiębiorców wymaga porównania kosztów i korzyści ujawniania informacji o charakterze wewnętrznym. Wiele aspektów raportowania zintegrowanego wymaga jednak dopracowania: silniejsze powiązanie danych niefinansowych z danymi finansowymi, interaktywna forma prezentacji, standaryzacja mierników ilościowych, która pozwoliłaby na wiarygodniejsze porównanie aspektów środowiskowych, pracowniczych i społecznych działalności przedsiębiorstw, ograniczając wybiórcze eksponowanie tematów „wygodnych” dla danej jednostki. Konieczne jest także podniesienie jakości danych pozafinansowych na drodze poddawania ich audytowi zewnętrznemu.

Bibliografia

- Bek-Gaik B., Rymkiewicz B., *Sprawozdawczość zintegrowana w spółkach giełdowych*, [w:] B. Micherda (red.), *Sprawozdawczość i rewizja finansowa. Uwarunkowania ekonomiczne, społeczne i regulacyjne*, Wydawnictwo UEK, Kraków 2015.
- Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016*, https://static.gpw.pl/pub/files/PDF/RG/DPSN2016_GPW.pdf (dostęp: 21.10.2016).
- Dyrektywa PE i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182, 29.06.2013).
- Dyrektywa PE i Rady 2014/95/EU z 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy (OJ L 330, 15.11.2014).
- Gabrusewicz W., Gabrusewicz P., *Roczne sprawozdanie finansowe przedsiębiorstwa*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2015.
- <https://eiti.org/standard/overview> (dostęp: 31.05.2017).
- https://grupa.tauron.pl/tauron/relacje-inwestorskie/raporty-okresowe/Strony/raporty-okresowe.aspx#okresowe_2016 (dostęp: 27.05.2017).
- https://ir.enea.pl/pl/releases/3612?from_y=2017 (dostęp: 27.05.2017).
- <https://www.gkpge.pl/relacje-inwestorskie/Dane-finansowe/2016#tab-Q4> (dostęp: 27.05.2017).
- Kamiński R., *Sprawozdawczość finansowa przedsiębiorstwa w regulacjach polskich i międzynarodowych*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2015.

---

²⁹ Analizowane raporty spółek w ostatnich latach wielokrotnie były nagradzane w konkursach branżowych. W konkursie „The Best Annual Report” publikacje Tauronu zdobyły pierwsze miejsce w latach 2013–2015, raport PGE trzecie miejsce w 2015 roku. W konkursie „Raporty Społeczne” Tauron zdobył nagrodę internautów w latach 2012–2013, a Energa nagrodę dziennikarzy w roku 2013: www.irip.pl/popzednie-edycje i www.raportyspoleczne.pl (dostęp: 30.05.2017).

- Krasodomska J., Jonas K., *Raport roczny jako źródło informacji o wynikach działalności instytucji finansowej*, CeDeWu Sp. z o.o., Warszawa 2016.
- Kryk B., *Rachunkowość zarządcza ukierunkowana na ochronę środowiska jako przejaw społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw*, „Nauki o Finansach” 2014, nr 1(18).
- Międzynarodowy Standard Rachunkowości nr 1. Prezentacja sprawozdań finansowych; Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1126/2008 z dnia 3.11.2008 r. przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady.
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu RP z dnia 15 września 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1639).
- Olchowicz I., Tłaczała A., *Sprawozdawczość finansowa według Krajowych i Międzynarodowych Standardów*, Difin, Warszawa 2015.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. z 2009 r. Nr 33, poz. 259 z późn. zm).
- Skonsolidowane raporty roczne grup: PGE, Tauron, ENEA, Energa za lata 2008–2016.
- Śnieżek E., *Społecznie odpowiedzialne przedsiębiorstwo przyszłości w kontekście ponadczasowych przemysłów Profesor Elżbiety Burzym*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2014, nr 76(132).
- Ustawa z dnia 24 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 1994 r. Nr 121, poz. 591 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2005 r. Nr 183, poz. 1538).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2005 r. Nr 184, poz. 1539 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz.U. z 2009 r. Nr 77, poz. 649).
- www.enea.pl (dostęp: 30.05.2017).
- www.energa.pl (dostęp: 30.05.2017).
- www.gkpgge.pl (dostęp: 30.05.2017).
- www.irip.pl/popzednie-edycje i www.raportyspoleczne.pl (dostęp: 30.05.2017).
- www.raportyspoleczne.pl (dostęp: 30.05.2017).
- www.tauron.pl (dostęp: 30.05.2017).

Streszczenie

Artykuł poświęcony jest sprawozdawczości spółek giełdowych. W wyniku zmian wprowadzanych w przepisach jednostki zainteresowania publicznego coraz częściej są zobowiązane ujawniać informacje dotyczące ochrony środowiska naturalnego, spraw społecznych i pracowniczych. Celem pracy jest wykazanie, że zagadnienia istotne dla oceny kondycji finansowej jednostki i perspektyw jej dalszego rozwoju są poruszane nie tylko w granicach sprawozdania finansowego, lecz również poza nim. Analizie poddano raporty roczne największych spółek działających w polskim sektorze energetycznym. W opracowaniu wykorzystano analizę obowiązujących przepisów rachunkowości i metodę analizy przypadków.

Słowa kluczowe: sprawozdawczość przedsiębiorstw, informacje niefinansowe, społeczna odpowiedzialność biznesu

Klasyfikacja JEL: M4, M14